

**ZAM
ZAM
ZAM
RAPORU**
HDP EKONOMİ KOMİSYONU



HDP

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ

ZAM VE SEFALET SİSTEMİDİR

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ ZAM ve SEFALET SİSTEMİDİR

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin oylanacağı 16 Nisan 2017 tarihli referandumdan önce AKP Genel Başkanı Erdoğan **“Biz, sistem değişikliği ile ülkemize sıçrama yaptırtalım istiyoruz”** demişti. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin fiili olarak devreye gireceği tarihten iki ay önce yani 24 Nisan 2018 tarihinde ise yine AKP Genel Başkanı Erdoğan **“faiz ve enflasyon başta olmak üzere ekonomiyi tehdit eden tüm sorunların üstesinden yeni dönemde daha kolay geleceğimizi düşünüyorum”** diyerek bir anlamda seçim startını vermişti. Dahası, yeni sisteme geçişle birlikte artık ekonomik krizlerin yaşanmayacağı iddia edilmişti.

Oysa aradan geçen yaklaşık iki buçuk yılda bu iddiaların hiç biri gerçekleşmedi. **Sarayın ve yandaşların ekonomisinde işler daha da iyiye giderken, halkın ekonomisinde çöküş yaşandı.** Çünkü Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, tüm kararları tek adamın yetkisine bırakarak yandaşları ihale şampiyonu yapmış, halkı ise yoksulluk ve işsizlik girdabına yerleş-tirmiştir.

**Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin
yürürlükte olduğu yaklaşık iki buçuk yılda
ortaya çıkan karanlık tablo şudur:**

**Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi
zam ve sefalet sistemidir.**

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne Geçişle Birlikte Zam Yağmurları Dinmedi

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin uygulanmaya başlandığı 2018 Temmuz ayı itibariyle enflasyon, işsizlik, döviz kuru, cari açık ve yoksulluk tarihi rekorlar kırmıştır. Her ne kadar TÜİK en son enflasyon rakamını %14,60 olarak açıklasa da piyasa fiyatları gerçek enflasyonun %30-40 aralığında olduğunu bize göstermektedir. TÜİK'in "benim enflasyonum" uygulamasıyla herkesin kendi enflasyonunu hesaplayabileceğinin söylenmesi, TÜİK'e olan güvensizliğin bizzat TÜİK tarafından itirafı niteliğindedir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte TÜİK'in verilerinin aksine pek çok ürün ve hizmet fahiş biçimde zamlanmıştır. Örneğin yeni sisteme geçildiğinden beri buğday unu %214, mercimek %184, fasulye %149, tuz %104, makarna ve süt %100, elektrik %71,7, doğalgaz %64,1 oranında zamlanmıştır. Yapılan zamlar neticesinde marketlerde bebek mamalarına ve peynirlere hırsızlığa karşı alarm sistemlerinin konulması noktasına gelinmiştir.

Pandemi ile birlikte gıda ürünlerine yapılan fahiş zamlar yoksulluğu derinleştirmiş, insanlar zaruri ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz noktaya gelmişlerdir. Bu dönemde meyve, sebze, yağ ve bakliyat gibi birçok temel gıda maddesinde fahiş artışlar söz konusu olmuştur. Birçok iktidar, yurttaşlarını pahalılık karşısında korumaya yönelik tedbirler alırken, **AKP iktidarı sadece borç vererek yoksulluğu derinleştirmiştir. Böylece hane halkı borcu, kredi miktarları ve haciz dosyaları rekor artışlar göstermiştir.**

Temmuz 2018/Ocak 2021 Bazı Temel İhtiyaç Maddelerinin Fiyat Kıyaslamaları

TÜRÜ	Temmuz/2018 TÜİK Fiyatları	Ocak/2021 TÜİK Fiyatları	TÜİK Değişim Oranı %	Ocak/2021 Piyasa Fiyatları	Piyasa Ocak-2021/TÜİK Temmuz 2018 Fark %
Buğday Unu(Kg)	3,16 TL	5,21 TL	64.80%	9,95 TL	214,00%
Mercimek(Kg)	6,07 TL	11,85 TL	95.20%	17,25 TL	184,00%
Fasulye(Kg)	8,24 TL	16,55 TL	100.08%	20,50 TL	149,00%
Tuz	2,04 TL	2,95 TL	44.60%	4,30 TL	107,80%
Makarna(Paket)	3,45 TL	5,79 TL	67.80%	6,90 TL	100,00%
Süt (Lt.)	3,72 TL	5,92 TL	59.10%	7,45 TL	100,02%
Yoğurt(Kg)	5,26 TL	7,31 TL	38.90%	10,45 TL	98,60%
Salça(Kg)	6,12 TL	10,56 TL	72.50%	12,00 TL	96,07%
Zeytin(Kg)	22,25 TL	28,32 TL	27.20%	40,90 TL	83,80%
Pirinç(Kg)	8,32 TL	12,80 TL	53.80%	14,90 TL	79,00%
Ekmek (Adet)	1,00 TL	1,50 TL	50%	1,50 TL	50%

TÜRÜ	1 Ocak/2021 Zamları (%)
Köprü ve Otoyol Geçiş Ücretleri	26,00
Özel Tüketim Vergisi(ÖTV)	17,07
Harçlar	9,11
Motorlu Taşıtlar Vergisi(MTV)	9,11
Emlak Vergisi	4,55
Özel İletişim Vergisi(ÖİV)	33,30
Elektrik	6,00
Doğalgaz	1,00

Vergi Zamları Yurttaşları Soyup Soğana Çevirdi

Bilindiği üzere, vergi kanunlarında belirlenen had ve tutarlar ile sınırlar, her yılın sonunda Resmi Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Tebliği ile yeniden değerlendirilme oranına göre güncellenmektedir. Yeniden değerlendirilme oranının hesaplanmasında baz alınan kriter, TÜİK tarafından açıklanan üretici fiyat endeksidir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yılsonu itibarıyla uygulanmak üzere ilan edilen 2021 yılı Yeniden Değerlendirme Oranı %9,11 olarak belirlenmiştir. Buna göre:

■ 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren Türkiye’ye getirilen cep telefonu kayıt ücreti, vergi ve harçların toplamı, yüzde 9,11 oranında artırılarak 2.000 TL’nin üzerine çıktı.

■ 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren sözleşmeler, mazbatalar, ticari senetler, beyanname, bildirge ve makbuzlardan alınan damga vergileri yüzde 9,11 oranında artırıldı.

■ 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren Türkiye’deki tüm araç sahiplerinin MTV vergisi yüzde 9,11 oranında artırıldı.

■ 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren bina, arazi ve arsalar için ödenen vergi yüzde 4,55 oranında artırıldı.

■ 2 Şubat 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararında 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun ekli (II) sayılı listede yer alan ve aşağıda tabloda isimleri belirtilen malların özel tüketim vergisi oranları karşılıklarında gösterildiği şekilde yeniden belirlenmiştir denildi. Karara göre ÖTV artışı yüzde 10’dan yüzde 60 oranında değişerek bazı otomobillere uygulandı.

■ Deprem Vergisi olarak alınmaya başlanan Özel İletişim Vergisi de %7,5 oranından %10’a yükseltildi.

Öte yandan kamusal katılımı sağlayan harçlara yapılan zamlar ile yurttaşlıktan müşteriğe giden yol döşendi. Bu kapsamda, mahkeme, icra ve iflas, ehliyet, işyeri açma ve ruhsat, tapu, noter, pasaport ve konsolosluk, ticaret sicili harçlarına yeniden değerleme oranı baz alınarak yüzde 9,11 oranında zam yapıldı.

Dolayısıyla **iktidarın soygun düzeni yeniden değerleme adı altında bir kez daha ortaya çıkmaktadır.** Çünkü tüketici enflasyonu %14,6 olmasına rağmen yeniden değerleme oranı, üretici enflasyonu olan %25,15 üzerinden yapılmıştır. Oysa emekli maaşlarına yapılan zam tüketici enflasyonu (%8,46) ve memur maaşlarına yapılan zam ise tüketici enflasyonu farkı (%7,36) üzerinden hesaplanmıştır. Yani yurttaşların kamuya ödedikleri %25,15 üzerinden, emekliler ve memurların aldığı zam ise %14,6 üzerinden hesaplanarak iktidarın yasal hale getirdiği bir soygun gerçekleştirilmiştir.

YURTTAŞLARIN KAMUYA ÖDEDİKLERİ

%25,15 ÜZERİNDEN,

EMEKLİLER VE MEMURLARIN ALDIĞI ZAM İSE

%14,6 ÜZERİNDEN HESAPLANARAK

İKTİDARIN YASAL HALE GETİRDİĞİ BİR

SOYGUN

GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

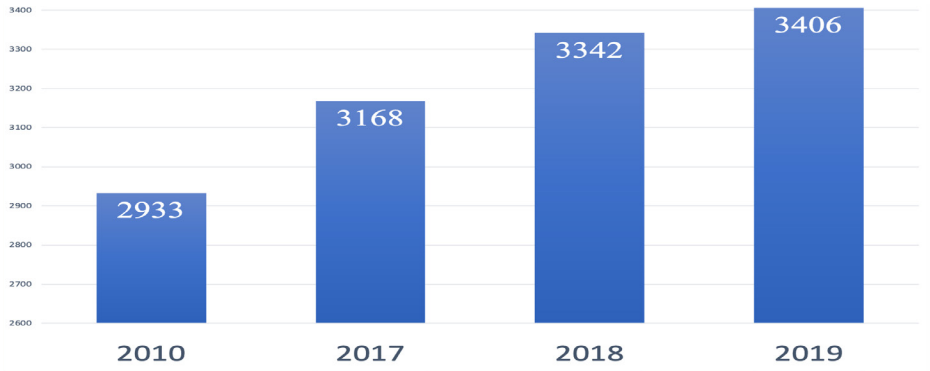
Geçim Zorluğu Nedeniyle İntiharlar Arttı

TÜİK verilerine göre 2002 ile 2019 yılları arasında 53 bin 425 kişi intihar etti. Buna göre AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında 2 bin 301 kişi canına kıymışken, 2018 yılında 3 bin 342 vatandaş intihar ederek yaşamına son verdi.

AKP döneminde en çok intihar ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte 2019 yılında yaşandı. 2019'da 3 bin 406 kişi intihar etti. Öte yandan sadece 2021 yılı ocak ayı içerisinde, işsizlik, geçim sıkıntısı gibi ekonomik nedenlerle 9 yurttaş intihar girişiminde bulunmuş ve 5 yurttaş hayatına son vermiştir. 1-13 Şubat 2021 tarihleri arasında ise 9 yurttaş intihar girişiminde bulunmuş ve 7 yurttaş hayatına son vermiştir. Hatırlanacağı üzere yakın zamanda İstanbul'da ekonomik sıkıntılarla boğuşan henüz 20'li yaşlardaki Elvan ve Enver Demir çifti, 11 Şubat günü, 1,5 yaşındaki çocuklarını bir yakınlarına bırakarak hayatlarına son vermişti.

2002 ila 2019 yılları arasında resmi kayıtlara göre 4 bin 801 kişi 'geçim zorluğu' nedeniyle intihar etti. Ancak intihar eden kişilerin tek bir nedene dayanarak intihar ettiğinin söylenmesi ya da intihar etmiş kişilerin sadece belli bir yüzdesinde "geçim zorluğu"nun var olduğu iddiası bir varsayıma dayanıyor. Çünkü bunun kesin tespiti zor. Dolayısıyla yaşanan neredeyse tüm intihar vakalarında bir biçimde geçim zorluğunun ve ekonomik nedenlerin önemli olduğunu söylemek mümkün. Yani ne yazık ki;

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte hem toplam intihar vakalarında hem de ekonomik nedenlerle gerçekleşen intihar vakalarında artış gerçekleşmiştir.



Yeni Sisteme Geçişle Birlikte Günde 300 Esnaf İflas Etti

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Bazı dostlar geldi, ‘Dükkanlar kapanıyor’ dedi, işte rakamlar ortada, kapanan filan yok” demişti. Oysa Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi verilerine göre 2020 yılında yaklaşık 100 bin esnaf (99 bin 588) esnaf meslekten ve sicilden terkinini gerçekleştirerek kepenk kapattı.

**Başka bir hesapla söylenecek olursa
2020 yılında her gün ortalama en az yaklaşık
300 esnaf (273) iflas etmiş oldu.
2020 yılında toplamda
80 bin 166 esnaf sicil terkinini gerçekleştirirken,
19 bin 422 esnaf ise meslek terkinini gerçekleştirdi.
2019 yılında ise bu sayı 114 bindi,
yani son iki yılda toplamda en az
213 bin esnaf sicilden ve meslekten terkinini yaparak
kepenk kapatmış oldu.**

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilen Temmuz 2018 ila Aralık 2018 tarihleri arasında ise 45.011 esnaf sicil terkinini gerçekleştirirken 8.199 esnaf ise meslekten terkinini gerçekleştirdi. Yani yeni sistemin henüz ilk altı ayında 50 binin üzerinde esnaf (53 bin 210) kepenk kapattı. Temmuz 2018’den Şubat 2021’e kadar toplamda yaklaşık 300 bin esnaf (278 bin 947) kepenk kapattı. Yani Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçişle birlikte günde yaklaşık 300 (290), ayda yaklaşık 9 bin (8 bin 717) esnaf kepenk kapattı.

Zamlara Karşı Çözüm HDP'nin Savunduğu "Yeni Yaşam Ekonomisi"nde

HDP olarak ekonomik adaletin, toplumsal barışın zemini olduğunu ifade ediyoruz. Adil, katılımcı ve kamusal ekonomik yaşamın inşası için üretim ekonomisinin hayata geçirilmesi, dağıtım mekanizmalarının herkes için eşitlikçi şekilde işler hale getirilmesi gerektiğini savunuyoruz. **Kaynakların yüzde 1 için harcandığı, halkın yüzde 99'unun yoksulluk ve açlık tehdidi altında olduğu mevcut ekonomik sistemi asla kabul etmiyoruz.** Ekonominin demokrasiyle buluştuğu yeni bir ekonomik düzen olan Yeni Yaşam Ekonomisi'ni öneriyoruz.

Bu temelde zamlara karşı ilk elden yapılması gereken uygulamaları kamuoyuyla paylaşıyoruz:

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra yapılan zamlar geri alınmalıdır.

- Temel gıda ve yaşam ihtiyaçları üzerindeki vergiler kaldırılmalıdır.
- Yeniden Değerleme Oranı'nın TÜFE üzerinden hesaplanması sağlanmalıdır. Bu düzenlemenin yanında yurttaşların maaşlarına yapılacak olan zammın yıllık enflasyon oranının 2 katından az olmaması sağlanmalıdır. Asgari ücretlilerde bu oran en az 2,5 kat olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Kepenk kapatan esnafın ticaretinden kaynaklı borçlarını kamu üstlenmeli, bu esnafların ticari hayata dönüşü için gerekli destekler sağlanmalıdır.
- Kamusal hizmetleri sağlayan kurum ve kuruluşlarla ilgili yapılan özelleştirmeler durdurulmalı, özelleştirilen kurumlar halka geri verilmelidir.
- KÖİ projeleriyle inşa edilen köprüler, otoyollar, hastaneler ve diğer tesisler kamulaştırılmalıdır.